

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупилача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

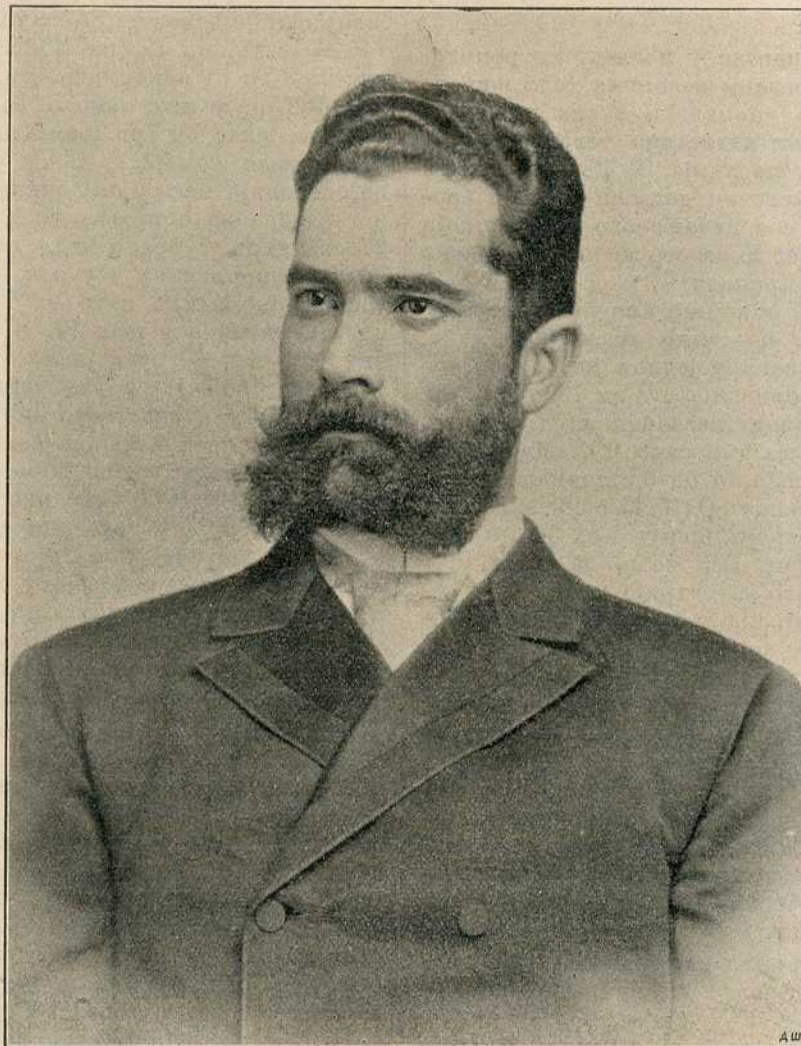
(НАСТАВАК)

Није, даље, остало без интереса ни то, да се испита колико је одстојање од средњег прста једне до средњег прста друге руке кад се обе руке у страну опруже тако, да с телом чине крст. По Тошину, највећи таквав распон просечно у незнатној мери превазилази висину тела. Посматран у 10876 америчких војника, он стоји према висини тела као 1043 према 1000. Поређен код разних народа и раса, показује се приметно већи од раста, ма да се индивидуално чешије јавља као мањи; али у Негара, Мулата и Ирокеза знатно је већи него у беле расе. У опште тврди се, да је распеће веће од дужине или висине тела правило код људи, а ова последња може бити већа или само као посебни карактер расе, или је има само у извесној периоди живота (од 12 до 14 године), или се узима за аномалију. Италијански је школа у факту што је у злочинаца тај распон већи од дужине тела, видела сличност њихову с расама нижим, односно са дивљим људима, те и у томе хтела је да има важну критерију за суд о организацији злочиначкој. По тај факат, баш ако се и допусти у свем пространству, остаје без икаква битна значаја, кад се посматра с гледишта по коме се разлике у организацији човекова тела код појединаца као и код диферентних раса објашњавају историјом развитка индивидуе. А ово објашњење је у том, што су телесне пропорције резултат физиолошког закона, по коме сви органи, што јаче раде у границама своје физиолошке подобности, боље се хране и јаче расту, а услед неупотребљавања заостају у развоју и крхљаве. У радника, који рукама много раде, постају оне знатно дуже од ногу, док у људи који не раде механичке послове руке заостају у растењу, јер су слабо у употреби, а ноге се јаче обрађују у механичком смислу што тело носе и ходу морају служити. Мрнарци, јачајући и руке и ноге непрекидним напрезањем од ране младости, дају слику нај-

израђеније телесне пропорције у беле расе. Осем рада, од значаја је у овом погледу и наслеђе, као што то видимо на породичним групама. Негар се разликује од Европљанина дужим рукама и још дужим ногама, а малим трупом. И ове негарске пропорције тела боље од европских одговарају типском закону растења тела човекова; према Негру, културни Европљанин стоји на ступњу индивидуално нижем, тј. ближем периоди младости у развоју тела. Културни живот, дакле, са

свим приметно много пута је сметња типском развоју телесних пропорција. Ако ово не будемо губили из вида, моћи ћемо на праву меру свести и правилно оценити ширину распона и дужину тела у злочинаца. И онда онај факат веће ширине распона имамо објашњен тиме, што су осуђеници махом из оних класа друштвених, које рукама више раде него ногама, а то опет значи да већа ширина распона од дужине тела у њих није никаква ненормалност, нити какав карактеристични знак дегенерације или чак и атавизма, којим би се, како се рекло, злочинац приближавао антропоидима.

Шака у злочинца такође је много студована. Још стари век узимао ју је, да по њој одреди карактере и дух њезина субјекта (хиромантија). Маро мисли да по тачном мерењу може закључити, да у злочинаца који на лица нападају и крв проливају превлађује кратка а широка шака, док је у крадљиваца чешића дуга а узана шака. По њему, сви пак злочинци имају без изузетка шаку дужу него нормални људи. Ломброзо своје податке не сматра за сигурне, да би се могло поставити неко правило, и изреком каже да ствар није тако јасна, да би се могао какав закон извести. У осталом величина и дужина

БОРЂЕ А. ГЕНЧИЋ
министар унутрашњих дела

шаке такође зависи од занимања. У најновије време изнесена је као особита морфолошка белега крадљиваца из навике то, да је у њих средњи прст једне дужине с домалим прстом исте руке. Бер тврди, да ово није приметно у злочинаца те врсте ни као изузетак, а најмање као неки чест или чак и редован факат. Роси је пронашао, да је у злочинаца од 69% случајева десни средњи прст дужи од левога, а у 24% случајева да је леви дужи од десног. Посебнице пак у крадљиваца десни средњи

прет већи је од левог, и то од 63 у 45 случаја. *Отоленги* је нашао, да је код нормалних десна шака у 14% случајева већа од леве, а код злочинаца само у 5%; да је десни прет показач код нормалних у 16%, код злочинаца у 10% већи од левог, а леви показач да је већи од десног код нормалних у 15%, код злочинаца у 27%.

Нога у злочинаца као да би у неком погледу одступала од ноге у нормална човека. *Ломброзо* износи како је у нормалном стању корак десне ноге дужи него леве, како је удаљавање десне ноге у страну од средишне линије краће него леве ноге и како је, најзад, угао одстојања ножних осовина од корачајне линије на десној страни већи него на левој, тако да десна страна превлађује.*) А све је то друкче, вели, у злочинаца, па и епилептичара. По његовим посматрањима корак злочинаца нешто је дужи него нормалних лица, искорачавање с лева шире је него с десна; удаљавање у страну веће је с десна него с лева и угао одстојања десне ноге мањи је него леве. У злочинаца је, дакле, увек истакнута лева страна. Ове појединости налазе се даље испитане по појединим врстама злочинаца. Поредиши ход злочинаца са ходом епилептичара, *Ломброзо* налази велике сличности. *Отоленги* је нашао код нормалних у 38% случајева већу десну ногу, код злочинаца у 27%; лева је већа у 15% код нормалних, на против у 35% код злочинаца. Док у нормалних превлађује десна страна како код руке тако и код ноге, у злочинаца претеже лева страна.

* * *

Сви који су злочинце проучавали у погледу антрополошком сагласни су у томе, да на разним деловима тела њихова и на разним органима има пуно аномалија, и сви тврде, да су у злочинаца ванредно чести ти недостаци телеснога развитка, ти тако звани знаци дегенерације. И Бер, по своје искуству, тврди, да је тај факат сасвим доказан и да је неоспорно признат, али држи да је све питање око тога на који начин да се правилно процене ове многоструке појаве и како да им се даде вредност која им припада.

Уз неправилности на глави, о којима смо већ говорили, а и без њих, имамо у злочинаца не ретко *асиметрију лица*. *Ломброзо* је од 79 младих злочинаца у једном заводу за поправку нашао у њих 14 ову ненормалност, а од 100 одраслих у њих 25, међу тим нормалних лица (незлочинаца и здравих) с том неправилношћу рачуна се да има само 6%. Маро каже да од 529 злочинаца у 19 је нашао, а од 92 нормална лица ни у једног није нашао ту аномалију. Од 1214 осуђеника које је *Кнехт* испитао, биле су асиметрије лица у њих 56 без икакве учешћа капка лобањина у том. Бер вели, да је од 1537 одраслих заточника у 180 посматрао асиметрије лица, тј. у 7% случајева, а од 348 младих злочинаца у њих 14, дакле 4,3%.

И у злочинаца је најчешћа аномалија *саољашњег уха*. Данас се зна да је ненормална ушна шкољка специфично и врло често обележје оних који су наследили умну болест; тај знак је т. з. *stigma hereditatis*. У том погледу узимају се у обзир аномалије у типу целокупног уха и појединих му делова, поред тога да ли не стоји ухо погрешно на ком месту на глави, да ли није сувише одваљено или веома приближено, да не стоји сувише високо или ниско и да није сувише напред избачено или далеко назад забачено. Све ове форме аномалије уха честе су у злочинаца. Оне су на њима постале предмет великог интереса, посматрања, бележења и срачунавања.

Од аномалија *ока*, које се узимљу као знак дегенерисања, страбизам или разрокост често се јавља у злочинаца; ређи су други недостаци овога органа.

Врло су много бројане аномалије *вилаца и зуба*. И *неци* су посматрани у злочинаца, као: необично висок а узан непчани свод, неједнако пространство обојих непчаних половина, узаност целих небаца. Говорне мане услед недовољне подобности за артикулацију нису чешће по казним заводима него у осталог слободног света, на против муцање је у злочинаца, како Бер тврди, несразмерно чешће.

Посматране су аномалије у кроју *врата* и деформитети *кичменог стуба*, али је у злочинаца много чешћа деформност

арсију. Посматране су прси као даска равне, необично уске, равне и уске, несиметричност у половинама им, јако угнуте, куд спада и улегање обојих половина тако да у средини има форму правога левка. Узима се као да из ембрионалног стања долази овај последњи облик прсију и да га има у индивидуа које психички и неуропатички јако пате, те да треба исти деформитет сматрати као израз психичке, нервозно неуропатске дегенерације. Бер тврди, да је чешће међ осуђеницима налазио на случајеве левкастих прсију и да би се релативно често јављање њихово на злочинцима могло рећи да важи као знак дегенерације, као *stigma hereditatis*.

Као врло честа аномалија налази се у злочинаца *килавост*; посматрана је до 12%, а вели се да се у три четвртине килавих злочинаца налазе и други појави дегенерације. Осем свега овога, забележене су у злочинца и многобројне мане у гениталијама, полним органима.

* * *

Број злочинаца с наведеним појавима дегенерације и мањима у организацији врло је знатан. По *Кнехту*, скоро 48% испитаних злочинаца, 579 од 1214, у спољњем телесном склопу своје одступају од нормалнога типа; само у 130 њих беше по један дегенерациони знак, а у свих осталих беше их у исто време више. Бер по својим испитивањима тврди да је од 1885 осуђеника имао 1095 = 58% с аномалијама у кроју, а само 790 = 41,9% без тих; 203 = 18,5% осуђеника имадоше само једну ненормалност; 286 = 26,1% по две, 252 = 23,1% по три, 145 = 13,2% по четири, 176 = 16% по пет до седам, 33 = 3% чак по 8 до 13 ненормалности. *Пента* вели да је од посматраних 400 осуђеника нашао само 3% без икаквих аномалија, а да се више од три аномалије показало на 94%. С правом, дакле, вели *Ломброзо*, да су у злочинаца много чешћи појави дегенерација него у незлочинаца. Од 79 младих злочинаца једног завода за поправку (међ којима је било 40 крадљиваца, 27 скитница, 7 убица итд.) нашао је он само 7 њих телесно потпуно нормалних а у њих 47 беше по три или и више телесних аномалија, и то од 40 крадљиваца у њих 27 — 67%, од 27 скитница у њих 17. И тако *Ломброзо* узима да се злочиначки тип 48 пута јавља у 100 малолетних злочинаца. Од 160 деце, које је он узео ради поређења из варошких азила, 89 њих беху наравствено нормални а 71 с манама моралним (лажљивци, беспосличари, свађалице и убојнице, са злим навикама); међ наравствено добром децом 30% показиваху аномалије у кроју и 10% беху наследне, док у деце морално некварене беше 60% с телесним аномалијама и 46% с наследним — дакле, телесне аномалије чешће су у деце рђава характера. *Ломброзо* је, даље, нашао у 219 мушких, одраслих злочинаца 82% телесних аномалија, а у 200 непорочних људи само 32%. Па онда, међ нормалнима нема никако на једној и истој личности у један мах много белега злочиначког типа, или једва да их је и два три случаја, док је међ злочинцима то 23 — 27%.

Да ли су, дакле, ове аномалије кроја и организације тела својствене само злочинцима? Више него у злочинаца јављају се појави дегенерације у умоболних, епилептичара, идиота. Лекари су указивали на њих код умоболних и чинили пажљивим да су врло чести у оних, који су од умоболних, епилептичних, пићу оданих родитеља. Али је запажено и то, да ти знаци дегенерације никако нису појави који стално и увек прате поремећеност ума. Велики број умоболних је без тих аномалија, а многи их опет имају али нису умоболни. Међу лекарима психиатрима и пре и сада мњења су о значају тих аномалија врло подељена. С још мањом поузданости могу се појави дегенерације узети као доказ злочиначке природе некога човека. Нема ни једне од тих аномалија, која се не би нашао и у непорочних и потпуно честитих људи. По нека од тих аномалија јавља се тако често, да се може узети као нормална. Неке од наведених мана у кроју и погрешака у организацији тела свакојако појави су, који се у појединих нецие вилизованих племена и појединих дивљих раса јављају као нормалне формације. Они посматраоци, који тако далеко иду да у сваком знаку морфолошке дегенерације виде знак и квалитет функционалне психичке дегенерације, виде у томе обележен устук стању прехуманом и зверском. Али пуно хиљада људи с тим знаком мнимога атавизма нису никако злочинци, као што нису ни умоболни. И као год што има веома моралних људи

*) Ради бољег поимања овога места, треба загледати «слику хода» у броју 10. овога листа.

с тешким знацима дегенерације, исто тако има у поврату кажњених злочинаца без икаквих видних појава изрођавања, какви су примери свакидањи лекарима казнених завода.

(Наставиће се)

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Општински судови по § 6 тачке г., грађ. суд. поступка надлежни су: да могу по сагласију парничара, одобравати изабране судове у споровима до суме означен у тачки под а и наређивати кога се дана има суђење предузети.

Како се врло често дешавају представке код општинских судова, са захтевима, за састав изабраних судова, ради расправе појединих међусобних односа, то, а да би општински писари имали пред собом образац и ради једнообразности, ми ћемо овде изнети један случај одобрења и састава изабраног суда код општ. суда.

Рађено у суду општине крушевачке, 24 маја 1899 год.

Дођоше суду Милован Марковић, пиљар и Негован Симић, магација оvd. па изјавише:

Ми смо за ову пролетњу сезону закључили уговор о ортаклуку за куповину кајмака на овдашњој пијаци и извоз истога. Негован је у ову радњу уложио 200 динара, а Милован свој труд. Сад, како се сезона за куповину и продају завршује, то би и наш ортаклук имао престати. Негован има да повуче свој уложени капитал, а добит да се подели. Но како не можемо у томе да се сложимо, то молимо суд да одобри и нареди изборни суд, који ће наш спор расправити.

Милован Марковић
Негован Симић

Оверава

Кмет.

Бр. 724. Како на основу § 6 тач. г., грађан. судског поступка има места овоме захтеву парничара, који се саглашавају у томе да њихов спор о ортаклуку расправи изборни суд, то општ. суд, као надлежан

Решава

Да се позову оба парничара, да изаберу судије, председника и овима заменике, онако како то прописује § 435 грађ. поступка.

Пошто се изврши састав изборног суда, онда се исти има састати на дан 30 маја ове године, спор између парничара извидети и пресудити, своју пресуду парничарима саопштити, а акта о целокупној радњи предати овоме суду ради оставе у архиву.

25 маја 1899 год.

Кметови.

Крушевац.

Рађено у суду општине крушевачке, 25 маја 1899 год.

Дозвани парничари ради избора изабраног суда изјавише: Ја, Милован Маринковић, бирам за судију Михаила Петровића, пиљара, а њему за заменика Петра Лазића, ипекунданта. Ја, Негован Симић, бирам за судију Илију Савића, пекара, а њему за заменика Марка Тасића, економа овдашњег. За председника изабраног суда, бирамо Николу Петровића, магацију, а њему за заменика Лазара Ристића, бакалина.

Милован Марковић
Негован Симић

Оверава

Кмет.

Бр. 760. Позвати изабране судије, председника и њихове заменике и саопштити им решење овога суда од 25 маја ове године, Бр. 724., ради састава суда одређеног дана 30 маја ове године.

26 маја 1899 год.

Председ. суда.

Крушевац.

Следује процедура саопштења и састава изабраног суда ради расправе спора између парничара. Суд узима себи деловођу сам. Но у оваким приликама требало би увек општ. писари да буду деловође овако састављених изабраних судова,

јер би рад и читава процедура текли правилније. По свршетку спора издају се пар. пресуде у препису, а затим акта предају архиви општ. суда на чување.

II. Истужи

Суду општине пожешке

Данас пре подне, без икаквог даног му повода, упао је у моју авлију Сима Петровић, оvd. бакалин и напао ме грдњом и псовком, псујући ми оца и матер, називајући ме банкротом и никаквим човеком. Питао сам га зашто то чини, када му нисам ништа учинио, но он ме је продужио и даље псовати и грдити.

Да је овако било, посведочиће ови сведоци: Мирко Весовић, абаџијски калфа, Лепосава Цветић, удова и Марко Ристић, терзија оvd., који су се десили на лицу места, када ме је Сима напао и грдио.

Тужим Симу томе суду и молим да га казни за нанету ми увреду.

Таксу прописну у 2 динара полажем.

25 јуна 1899 год.

Пожега.

Милоје Тасић
терзија.

Бр. 4260. Испитати сведоке, на које се тужилац позива, затим узети оптуженог на одговор, па акта суду на решење, 25 јуна 1899 год.

Пожега.

Рађено у суду општине пожешке, 26 јуна 1899 год.

Испит сведока

по кривици Симе Петровића, бакалина

Због увреде нанете Милоју Тасићу, терзији.

I сведок Мирко Васић, абаџијски калфа, има 28 година, до сада неосуђиван, у свему способан за сведока каза:

Доиста, био сам очевидца, када је Сима у врло раздраженом стању упао у авлију тужиоца Милоја и напао га грдњом, псујући му оца и матер и називајући га банкротом. Милоје га је питао што га грди и шта му је учинио, но он га је продужио грдити, називајући га никаквим човеком.

На ово се могу заклети. Дангубе тражим 4 динара.

Мирко Весовић

II сведок Лепосава Цветић, удова, има 36 година, неосуђивана, способна, каза:

у свему као и сведок Мирко, пошто је случај својим очима гледала.

Заклеће се.

Дангубе тражи 2 динара.

Лепосава Цветић

III сведок Марко Ристић, терзија, има 42 године, неосуђиван, у свему способан за сведока каза:

Чуо сам из мога дућана неку ларму у авлији и изиђем напоље да видим шта је. Тада сам чуо где Милоје, тужилац, рече Сими који је био ражљубен, зашто га грди, кад му није ништа учинио, а Сима му на то одговори, зато што си нитков и банкрот. Затим се окренуо и отишао. Шта је међу њима раније било не знам.

Заклећу се.

Дангубе тражим 4 динара.

Марко Ристић

Оверава

Кмет.

Рађено у суду општине пожешке, 26 јуна 1899 год.

Испит оптуженог

Сима Петровић, бакалин оvd., има 52 год., до сада неосуђиван, упитан према тужби и исказима сведока изјави:

Тога дана пре подне изишао сам у моју башту, која је засађена разним поврћем и тамо затекнем читав чопор кокошију тужиоца Милоја. Његове кокошке свакодневно прелазе у моју башту и тако су ми је разорили, да од ње немам више никакве хасне. Више пута сам му говорио, да од мене ову штету отклони, но он ни да се осврне. Тада сам био љут и отишао сам у његову авлију, где сам га нашао, и казао сам му

да није никакав човек, када другоме прави штету. Грдио га нисам, а зашто тако сведоче ти сведоци не знам, до ако није за атар.

Друго немам ништа у своју одбрану да наведем.

Сима Петровић, бакалин.

Суочење сведока тужиоцевих са туженим Симом.

Сведоци: Мирко Весовић и Лепосава Цветић, казаше у очи туженоме:

Јесте, Симо, ти си дошао у авлију тужиоца Милоја и провао си му оца и матер и назвао си га банкротом. Кад те је он питао зашто то, ти си га назвао никаквим човеком.

Тужени Сима рече: То није истина, ја тако нисам тужиоца грдио, но сам му само казао да је никакав човек, кад другом штету прави.

Сведок Мирко Ристић каза: Ја сам, Симо, из твојих уста чуо, када те питао Милоје зашто га грдиш, да си му казао за то што си нитков и банкрот.

Тужени Сима остаје при својој датој речи, наводећи да је то неистина.

Сведоци су заклетн. Долазе потписи свију.

Оверава

Кмет

Судски разлози

Испитом испитаних и заклетих сведока, потпуно је доказано дело за које се Сима оптужује. Овим својим поступком Сима је нанео увреду тужиоцу Милоју и зато се има казнити по прописима § 357 тач. 2 крив. закона. Његово одрицање код овако јаких доказа, не може му служити у одбрану. Зато суд општине пожешке као надлежан § 4 полиц. уредбе

Пресуђује

Да се оптужени Сима, за ово дело, казни са пет дана затвора о своме трошку, да накнади тужиоцу плаћену таксу у таксеним маркама 2 динара и да му плати на име трошка и дангубе десет динара; да плати испитаним сведоцима Мирку, Љубици и Марку по 2 динара дангубе.

Саопштити му ову пресуду и исту извршити, када постане извршна.

Од суда општине пожешке, 27 јуна 1899 год у Пожези. Бр. 4301.

НАЈТЕЖА ОСУДА

На станицу б...чку стигао сам возом из Београда у четири часа изјутра.

Леп, шумовит предео својим свежим ваздухом зачињеним мирисом липе, одмах ме разгали и освежи и ако целе ноћи нисам тренуо у купеу препуном света и био осуђен, да поред монотоног ркања два-три моја сапутника, саслушам од једне дебеле даме неколико биографија њених рођака, који су богати и виђени људи и које је њен отац помагао, док су се школовали и извели на пут, а сада они њу неће ни да виде, а камо ли помогну. Одмах до станице железничке је мала, лепо окречена сеоска механа, која се с пута једва назире кроз густе, гранате липе, које баш тад беху расцветале. Седнем за сто пред механом и затражим каву од неког дремљивог дечка, што ме дочека зевајући гласно и протежући се. Дечко је тек по мом доласку почео ложити ватру, те сам имао доста времена да разгледам шумовиту околину, коју обасјавају румени јутарњи зраци сунчани.

— И заиста — мишљах — у оваквом дивном шумовитом крају, у часу кад се природа буди из сна, кад осећамо овај свежи мирисав јутарњи дах, слушамо пој тица, остављају човека све ситне земаљске мисли и душа жели да се стоји с дахом природе и уздигне некуд високо, високо над земљом — чисто ми је изгледало да се у овакој дивоти не може догодити ништа ниско, нечовечно, прљаво.

Можда би ме моје маштање далеко одвело, да чак уобрази како ту само анђели станују, да ми не сметаше и нехотице брига о тражењу кола и путовању од неколико часова на припеци по прашњиву друму. Чим дечко донесе каву одмах га упитах за кола. Он се опет протеже и почеша и као за се промрља с подемахом.

— А кола; то ће скоро бити!...

— Како скоро? одсекох се љутито на дечка.

— Па овде има само један што вози.

— Па где је тај један

— Е тај је сигуран, одговори дечко и насмеја се, па после мале паузе додаде:

— Тај пије, па дође с мене на уштап. Ено му тамо уз наш ар кола и коња. Ту их оставио још јуче у подне. Нити дао коњима да једу, нити их напојио. Ја их синоћ појио ту на реци: жао ми кљусаци, а баш због њега не бих то учинио.

— Па шта он ради? упитам.

— Он иде те пије по ваздан по селу, а ноћу врља по гробљу. Жали се како нема посла, а и кад има којег путника, онда се он запије па не дође. Ено каква су му кљусаци: саме кости и кожа од њих кукавних. Мора да омршају: коњу треба нега, па уредно појење, па сено, па зоб, а он веже 'нако виш за плот, па их по два дана не види.

И нехотично погледам кљусад, мршаву, бедну, где дремају везана за плот крај механског ара. И кола бедна изувезивана неким конопцима, а покривена поцепаним арњевима. Свуда крај плота нађикао густ коров и бурјан са купинном, која се пење до половине плота, а на месту где су коњи везани, црни се земља из које овде онде стрчи до земље готово стабљика бурјана, а са оструге оглодано лишће.

— Све што су могли појести то су појели, помислим гледајући ова два бедна кљусета, што више личаху на костуре коњске, па ме обузе туга и сажаљење према тим бедним створовима. — И њихов госа их оставио, а он пије, онија се, попије оно што му ова два бедна скелета последњом још заосталом снагом зараде, теглећи оне готово још бедније тарнице. И нехотично ми се код таквих мисли оте уздах из груди, а туга, нека чудна нејасна туга поче ми све више и више освајати душу, те сва милина и лепота природе са својим свежим јутарњим дахом не могаху изгладити ове чудне утиске и повратити оно прво расположење.

Зовнем дечка и наредим му да однесе коњима сена, што он одмах учини. Чим коњи опазеше да им се носи храна, почеше ногама тући о земљу и захрзаше некако благодарно и тужно.

— И та животиња пијанчи по селу — помислим опет на кочијаша и дође ми нека жеља да га повалим онде баш на ону земљу где су кљусад опасла коров и опалим му двадесет батина.

У том изиђе газда од механе, омален врло угојен човек са плавим брчићима, плавим лицем и светлим малим очима неке шућмурасте боје. На глави му шубара, испод које вире праменови неочешљане косе. Одело му је само гаће и дугачка бела кошуља лепо убрана, а запасао широким вуненим тканицама; на плећима сукнено јелече, а на ногама сукнени дилзлуди преко којих су шарене подвезице и кајиши од опанака. Назва ми Бога и пошто разабра ко сам и од куд идем седе до мене за сто. Тутали смо дуго. Он лупка прстеном медањском по столу, а ја са задовољством гледам како коњи халапљиво једу сено.

Наједаред се окрете и он на ону страну куда и сам гледам, па кад угледа да је коњима положено сено, викну љутито дечка и осу грдити:

— Зар ја да раним коње којекаквим бекријама и пропалицама, нека му полиншу. кад је будала, а боље је и он да не живи кад је онакав.

— Ја сам казао да их нарани; жао ми да се муче онако везани за плот.

— То нисте требали, господине, мени су, знаш, и ови коњи некако, не умем ни сам да ти кажем: чисто не могу да гледам ни коње. Видиш оног ђогата, њему има више од двадесет и три године. Њега је он јашио још пре двадесет година кад је био кмет овде у селу. Ух, да знаш како то беше бесно, урањено кљусе, па му се цакли длака. На њему је сваки дан долазио мојој кући. Онамо ми је кућа, ено онде, преко оних шљивара, где се оно црвени ћерамида на качари. Ту имам и сад два брата задругара.

— Па је л' ти то о томе кочијашу говориш, да је био кмет овде у селу?...

— Јес' јес он, њему је име Вићентије, а зовемо га Вићан... Код мене је, знаш, била у кући нека Вида, синовица једног мог пашенога из Р.... Њен отац је умро још кад је њој било два месеца, па је после узме стриц, тај мој пашеног,

у кућу, заједно с мајком. Мајка јој је била једна, простићеш ме, како да ти кажем, шарена женска. С ким ти она није врдала, па се њеном деверу досади да му брука кућу, те дете задржи, а њу одјури из куће, те она оде оцу. И тамо ти је била така иста, па најзад утекне с неким Циганином, што је био ковач у селу. Кад је детету било пет година, потегне те умре тај мој пашеног Сима и поручи ми да узмем Виду себи у кућу. Знаш он није имао деце, па заволео то дете од брата му ка' своје. Код мене је готово рећи Вида и одрасла с мојом децом, и нисам је одвајао од своје деце, већ сам је пазио, чини ми се, боље но моје рођено. Е, ал' шта ћеш кад, што веле, сам ђаво не да мира ни добра. Хтео сам је удомити као и своју Соку, ал' се не даде, баш као да је неко проклетство, ил' што ти рек'о сам ђаво...

Ту се механџија замисли као да тражаше дубља узрока свему оном што је намислио даље причати, па после подужер ђутања настави:

— Шта ћеш му — ту одмахну руком, као да одбаца са себе сваку кривицу и слеже раменима, и као да би хтео тиме рећи: ја не дадох ником памети. И поћута по том још читав минут готово док продужи: — Шта ћеш му? Ја се трудио као за своје, а вала у мојој кући није могла примити ништа рђаво. Ето имам и ја ћери, па чик ко 'волицко изнесе за њи'... Него и крв му, брате, така. Што по реч: кака мати така кћи!...

— Приметим ја једном да она врдака с неким Милисавом, а то ти је најгори момак био у селу. Ето га сад је робијаш у Топчидеру. Украшће, што кажу, покров с Божје Мајке. Сатирао је јагњад по селу горе но курјак...

— Па шта је било с девојком? опоменем га, да се не би удалио те прешао причати о Милисаву.

— А, ја!... Приметим ја, кажем ти да она с њим врдака. Девојка знаш у мојој кући, а на моју кућу нико није могао прст пружити за такве ствари. Куд сам могао да трпим, но намислим да притегнем и девојку и Милисаву, а он ми и онако био се овде попео (ту показа руком на теме) због крађе. Пре тога ми украо најбоље назиме, па га с неким несретницима испекао и појео ено баш онде под оним обрешком...

— Па шта си урадио с девојком?...

— Издеветам ја њу на мртво име и запретим, да више никад не сме ни погледати, а Милисаву јавим кмету. Тај несрећни Вићентије беше онда кмет, а и за њега се говорило много таквих ствари како иде код туђи' жена. Он одмах потеже те уапси Милисаву. Таман ја помислим: Божје помози, кад не прође неко време, а Вићан учеста долазити нашој кући и чим улучи прилику, а он нешто шушка са Видом. Знаш ја и њега и Виду, а и мајку јој несрећну знам, па одмах видим да ту нису чиста посла. Уватим ја Виду опет, па ожежи бре, па ожежи и запретим јој да се не појави жива кад дође Вићан нашој кући. Опет ништа: само ме од то доба намрзе Вићентије, а кмет је знаш, па ми је сто невоља правило, а долази опет сваки дан: јутро вече он ту окука. Веже, ви'ш, оног ђогата за крушку пред качаром, а он беше у бесу коњ: вришти па све се разлеже. Од то доба ми се, право да ти кажем, огади и коњ, па кад појем кући с њиве и угледам ђогата везана за крушку или га чујем кад врисне, а мени све мрави уз леђа...

Ја и нехотице погледах ђогата. (Наставиће се)

МАТИ И КЋИ

ПРИПОВЕТКА

Катула Мандеса

I.

Зора је белила и златила исток; ноћ, на измаку, узмицала је пред светлошћу дана, и скуњала једну за друго раструрене звезде, као што жена журно прикупља своје наките, када се у оближњој кући појави пожар.

Замак де Карноета подизао се у долини, виши него највеће дрвеће. Господствен и суморан, покривен тужним застором проређеног сумрака, над њиме је било више таме но над пољима и шумама. Старој грађевини годио је тајанствен мрак, који је лично прошлости, и тешко се одвајала од њега.

Једна мала врата отворише се врло лагано на зиду парка; један човек натрашке изиђе, задржаван грљењем две беле руке,

са којих су се чипке пуштале. Саже се, и спусти један пољубац, — журан пољубац растанка, на чело — и, док су се врата опрезно затварала, он потрча ка младој растовој шуми, у којој је мукло одјекивала пушка зверокрадица.

II.

Госпођа де Карноет, да би дошла до своје собе, пролазила је кроз дуг и полумрачан ходник, патосан каменом, на чијим су суморним зидовима висиле поцрнеле старинске слике предака. И одједном застаде: млаз светлости шибао је у лице са неком увредљивом јачином.

— Бертранда!

Бертранда, одиста.

Кћа старога маркиза де Карноет била је ту, усправљена, поносита, висока, врло бледа; и њена одважна и мушка лепота разгњевљене девојке, држећи светиљку над главом, била је узвишена и страховита.

— Мајко! крикну она пратећи светлошћу престрављену и полунагу прељубницу, која је покушавала да измакне, вукла се на коленима, забивала се у мрачне кутове, крила под чипке пенаора своје старо и лепо лице, које је било искривљено дрхтавицама страха. Мајко, зашто сте се враћали у ову кућу? Човека, тога који је спавао у вашој постељи, са којим сте ви оскврнили дом мога оца, ви треба да га пратите, да идете за њим по путевима, по пољима, по крчмама, по јазбинама, као што Циганке прате Цигане, као што блуднице прате лопове. Враћати се амо, не само да је било срамно, него и неразборито. Да, ви сте себи рекли: „Нико није видео када сам изишла, нико није осетио мој повратак. Ко може знати да сам ја ноћас примила мога љубазника, да сам му помогла да побегне, када будем мирно поново легла у постељу, када будем заснала, и када сутра спокојно заседнем за пошгени породични сто, и без искре стида староме мужу поднесем своје чело, на коме туђи пољупци нису оставили никаква трага.“ Шта! зар се нисте страшили да прођете кроз врата над којим бди наш стари породични грб? Нисте се бојали да се увређено камење не сурва на вас, да покрије срам нанесен вашем имену? Прошли сте кроз ходник у коме су наши преци, а није вам ни на ум падало да ће они један по један сићи из својих оквира, и да вас казне, повратиће им се громки глас из мрачне прошлости. Али, ако се ствари не свете, ако мртви не васкршавају у својим сликама, ту сам ја, и ви дрхћите сада. Ви, моја мајка! Ја сумњам да сте — ви нисте моја мајка. Моја мајка може бити само неокаљана супруга; није могућно да сам ја од вас рођена! ја имам права да будем чиста и непрекорна. Ах! не знам каквим се лаким именом — у томе отменом париском свету где ви живите — крсти ствар коју сте ви сада учинили. Варати свога мужа, имати љубазника, за тим другог, па друге, то код вас, без сумње, није ништа страшно. Љубовање, галантерија! Ко о томе води рачуна. Да, да, причају, а и ја то знам, да су то ваши елегантни обичаји. Али ми, у бретонској самоћи, где растови расту право, ми смо сачували чудне навике, необичне предрасуде; ми мислимо да је част ствар о којој се не може смејати, и да се мора чувати нетакнуто име, које се примило нетакнуто! Ако би хтели, госпођо, да ме учините саучесницом ваших страсти и нашега срама, требали сте ме одвести са собом, одгајити ме по вашим начелима, начинити ме вама сличном. Не, ја сам живела у манастиру, где ми је пост био пријатељ, а молитва друг. Строгост старих молитава створила ме опором и тврдом као што су и оне саме; ја сам одиста кћи старих јунака — који исто тако јуначки носе салонски оклоп као челични оклоп! Али, престаниге дрхтати, не будите тако подли, тако ниски. Повратите храброст, јер се ова ствар мора окончати.

И непрестано усправљена, још већа, уздижући све више светиљку, по чија је светлост буктала, као гнев оне у чијим је рукама, — гнев подјармљеног народа — она је изгледала на кобну весталку части.

Но госпођа де Карноет, после првога страха, била је дошла к себи, видела колика је опасност, и назирала могући излаз.

И она рече са злобним осмехом:

— Шта ћеш да чиниш?

— Известићу оца.

— Да ме убије?

— Он вас неће дирнути. Поштедиће вас као што вас ја штедим, из оне исте врсте милосрђа која се зове презирање. Али он ће убити вашег љубазника.

Госпођа де Карноет прсну у смех.

— Ти нећеш извести твога оца! Јер ти знаш врло добро да ме он обожава, да ће он пресвиснути због моје издаје; имај то на уму, пре но што се почнеш светити!

Она додаде, непрестано смејући се.

— Хоћеш ли да ти кажем шта ће најзад бити од свега овог? Ти ћеш одсада бити моја саучесница. Да, ти, моја саучесница! Јер се нећеш усудити да убијеш свога оца.

Гурну врата, залупи их и оде. Злобан, зао смеј њен одјекивао је по пустој и великом ходнику, у коме се почело видети.

Бертранда није оклевала, чврстим кораком и загладивши косу на челу, упути се соби маркижевој. Попе се на степеннице и подиже руку да закуца.

Али у тренутку када је хтела пробудити старога оца и преваренога мужа, цело јој тело задрхта од ужаса.

— Истина је, рече, он ће умрети од очајања...

III.

То је било две недеље доцније. Зора је белила и златила исток; ноћ, на измаку, узмицала је пред светлошћу дана, и скупљала једну за другом растурене звезде, као што жена журно прикупља своје наките, када се у оближњој кући јави пожар.

Замак де Карноета подизао се у долини, виши него највеће дрвее. Господствен и суморан, покривен тужним застором проређеног сумрака, над њиме је било више таме но над пољима и шумама. Старој грађевини годио је тајанствени мрак, који је лично прошлости, и тешко се одвајала од њега.

Једна мала врата отворише се врло лагано на зиду парка; један човек натрашке изиђе, задржаван грљењем две беле руке, са којих су се чипке пуштале. Саже се, и спусти један пољубац — журан пољубац растанка, на чело — и, док су се врата опрезно затварала, он потрча ка младој растовој шуми, у којој је мукло одјекивала пушка зверокрадица.

И док је јурио кроз цбунове, у мирном и хладном јутарњем звуку одјекну пушка; човек клону и мртав се стропошта на земљу.

Бертранда изиђе из грана, опица тело, клече на колена, и прочита молитву.

Затим се врати у замак, повуче се у своју собу, леже и слатко заспа.

С француског.

ИЗ СУДСКЕ МЕДИЦИНЕ

7. Пример

Три пут вађена лешина из гроба у разним сврхама. Један од најинтереснијих криминално-правних случајева новијег времена, који има врло важног интереса и за Судску Медицину, била је истрага над зликовцем Шалом, због убиства, које је извршио над својим другом, марвеним трговцем Еберманом. Између осталог, лешина је убијенога била три пут вађена из гроба, што се ваља још никад није дешавало, јер се дуго није могао да утврди идентитет убијенога. Први пут је вађена лешина девет дана после секције, јер се нека туђа жена јавила да јој је нестало мужа, па јој се чини да ће баш то бити њен муж. И пошто је тврдила, да ће моћи лешину да позна, лешина би извађена, али се она беше преварила. Други пут је вађена лешина пет месеца после смрти, да би се видело, да ли има знакова на руци од тетовирања, које је Еберман имао. Томе је истрага придала сада највећу важност, али је распадање лешине било већ у толикој мери, да се никакви знаци нису могли приметити. Трећи пут је вађена само глава (која је нађена после убиства и одсечена), јер се суду пријавила љубазница покојнога трговца, и рекла је, да је њен покојни љубазник имао тако лепе зубе, да би их она и сад на први поглед могла признати. У горњој вилицы су били сви зуби избјени од пушчаних зрна, али су у доњој вилицы нађени врло лепо лепо лепо зуби. Ти су ми зуби, као судском експерту, послати на посматрање, с врло чудноватим захтевом, да се изјасним, да ли ти зуби имају какве сличности са зубима брата убијенога, који ми такође би представљен? Ја сам дао своје

мишљење, да сличност заиста постоји, али, да ја, на основу тога, не смем да изводим никакве закључке. Овај је случај дао читав низ доказа, којима се утврдио идентитет лешине. Да поменемо и то, да је љубазница Еберманова — јер је то заиста био он — на први поглед познала његове лепе зубе.

8. Пример

Утврђивање идентитета једне лешине једанаест година после сахране. 20. маја 1848. године сахрањена је госпођа Велкел, а умрла је после дводневних телесних болова и бљувања. И ма да су се пронели рђави гласови о њеној смрти, ипак је дело остало необелодањено. Једанаест година после тога би прикупљено много основа подозрења противу мужа покојне Велкел и његове друге жене, да су они отровали покојницу, те се морало приступити вађењу лешине. 30. марта 1859. год. би извађен сандук, и у њему се могао лепо распознати женски скелет. Суд је тражио од свога експерта, да докаже прво идентитет скелета са скелетом покојне Велкел. Присутни су рођаци казали, каква је била боја косе покојнице, као и ту околност, да је имала у горњој вилицы четири вештачка зуба секутића, који су везани златним пером један за други. Рођаци су казали и то, у каквој је одећи сахрањена покојница, али то није могло ништа користити, јер од одећа није остало ни трага, сем нешто мало остатака од чарапа. Сандук је био готово са свим иструнуо и напуњен песком. Кад се покушало, да се извади цео скелет из сандука, отпаде одмах глава од труна, и на њој је била светло плава коса, која се врло лако чупала и кидала. Сродници рекоше, да је то заиста коса покојнице, али да се мало променила у гробу, што, у осталом није немогуће. Кад је узета глава из песка, испале из горње вилицы низ вештачких зуба, и то четири секутића, причврћена један за други златним пером; рођаци одмах познадоше, да су то заиста зуби покојнице. У горњој су вилицы била још два здрава кутњака, од мозга није било ни трага, лобања је била неповређена. У доњој је вилицы било 8 зуба. Сви су остаци били потпуно без икаквог мириса. Кад се труп вадио, кости су отпадале једна од друге, а у стомаку није нађен ни један мек део тела, па разуме се ни рекавица. Ни на једној кости није нађен никакав траг од каквих повреда. Сви остаци с песком бише послати на хемијско испитивање. Резултат је хемијског испитивања био тај, да се нашло у коси покојнице трагова од арсеника, што је протумачено тиме, да је покојница за живота украшавала и мазала своју косу предметима и материјама, које у себи садрже отрова — арсеника, и да је отров тим путем могао доћи и у друге делове тела.

(Наставиће се).

КЊИЖЕВНОСТ

Handbuch für Untersuchungsrichter als Sistem der Criminalistik, von D-r Hans Gross. Dritte, vermehrte Auflage. Graz, 1899.

Прво издање овога изврснога дела, као „ручна књига за истражне судије и полицијске службенике“, изашло је 1893. године у Грацу. Може се, са сигурношћу да се нимало не претера, рећи, да се у овоме столећу није нашао радник, који би тако системски у једној књизи обрадио и као целину изнео све што се тиче истрага по делима кривично-правним, који би тако лепо и потпуно стручњачки изложио сав систем модерне криминалистике, као што је то овим делом умео с потпуним успехом извршити Д-р Ханс Грос, писац начитан, свестрано образован и, како се по свему види, словесима овим веома предан и за оваки рад потпуно дорастао. Наивавши одмах на ванредан, најбољи пријем, већ након једне године, одмах 1894. дело ово излази и у другом издању, а сада га ево и у трећем, као потпун и према данашњем стању науке најсавршенији систем криминалистике, како сада и у наслову му стоји. Овако похвалан одзив делу са свим је разумљив, јер је оно, чим се појавило, постало неминовно потребно сваком истражнику и сваком судији у служби, у опште сваком који по стварима кривично-правним има да ради. Уз тако исто врло важан „Архив за кривичну антропологију и криминалистику“, који под редакцијом истога Гроса излази у Лајпцигу и од кога су до сада изашле четири свеске, важност и успех садањег, тре-

нег издања остаће трајни, чему се и писац нада, као што се из његова предговора види.

У предговору своме ка овом трећем издању писац још помиње, како је ово његово дело већ преведено на руски, француски и шпански језик и како се, поред још других, спрема и издање *српског* превода. „Полицијски Гласник“ већ је донео својим читаоцима неколике одељке с другог издања ове књиге, а овом приликом, из захвалности нарочито према пажњи писца, сматра за своју пријатну дужност изјавити, да су заиста предузети потребни кораци, да се српском свету даде ово дело у целини, па ће се настати да оно *и што скорије* изађе у српском преводу, сада наравно с овог најновијег, трећег издања, знатно увећаног.

Још нешто. Књига носи у наслову: *истражне судије*. То је за то, што у Немачкој постоје под тим именом нарочито постављене судије, који, као лица за то *стручна* и искључиво томе послу посвећена, имају у својим рукама све истраге по делима кривично-правним. Они тамо постоје по закону о устројству судске власти од 1877. год., на име његову чл. 60., и по извесним одредбама закона о кривичноме поступку од исте године, по чијем чл. 187. чиновници полицијске службе и службе сигурности стоје истражним судијама само на помоћи у њиховим задацима. У нас је установа истражних судија, као што је познато, пропала после врло краткога јој живота, управо чим се и јавила и пре него што је се могла потпуно и применити, а сав посао кривично-правних истрага поново је предан са свим у руке полицијских чиновника. На тај начин, с обзиром на остале задатке који су нашим полицијским чиновницима постављени у дужност, на њима, у кругу територије за коју се постављају, почива сваколика државна управа. Не треба ни говорити колико су они у могућности да одговоре томе. Довољно је казати само толико, да смо, у таким приликама, управо без полицијске, јер код таког стања ствари наши полицијски органи су ту управо за све пре него за службу полицији самој... И онда, наравно, појмљиво је што нам она стоји ту чак и без икаква закона о потпуној организацији њеној, у неком најпримитивнијем облику, с установама, како рече г. Таса Ј. Миленковић, још из доба београдскога Риза-паше.

На крају да поменемо још то, да је Ханс Грос много година био и радио као истражни судија. Из таквих прилика потекло је и ово дело његово.

М. П. Јов.

РАСПИС

Министарство унутрашњих дела актом од 27. пр. мца. ПМ 17.222, Издао је овакав распис:

„И ако већ постоји наредба о начину, на који полицијске и општинске власти имају да воде надзор и контролу над кретањем путника, нарочито оних, који су непознати или сумњиви, — ипак сам нашао за потребно, да, према садашњим приликама у земљи, ту наредбу поновим и додам јој нова упутства. То нарочито и због тога још, што сам приметно, да је надзор над путницима олабавио и да многи сумњиви људи по Србији тумарају, а власти за њих не знају нити о њима какав рачун и контролу воде.

Нужно је пре свега, да општинске власти према чл. 34. тач. 11. закона о општинама, воде и у свако доба имају тачне спискове о странцима, који долазе у њихову општину, за то ћете наредити, да се тај пропис законски строго врши и да се општинске власти, а на првом месту председници у општини и кметови, сваки у своме селу, тачно извештавају о томе: по каквом је послу који дошао са стране и ако је непознат чиме документира своју личност, па ако је непознат и сумњив треба га одмах упутити надлежном начелству, а у срезу среској власти, те да оне испитају и процене, каква је то личност, и да ли може остати где је дошла, или шта треба друго са истом, као сумњивом личности радити. Од свију пак личности, које долазе изван наших граница — из других држава — треба тражити путну исправу (пасош) са којом као странци путују, и обавестити се по каквом послу путују; па ако се по њиховом послу, по разговору, по тумарању и т. д. примети, да су сумњиви, онда треба о свему известити државну полицијску власт на надлежност уз спровод истог лица.

Који пак као странац друге државе, путује *без икакве путне исправе*, а нико га не познаје, нити може ко за њега да јамчи, треба га одмах спровести полицијској среској или окружној власти, које ће са њим даље по закону поступити.

Даље, нека се обрати поглавито пажња, да сваки грађанин, а нарочито гостионичари и механџије врше тачно пропис §. 344 казненог законика, па да полицијској власти најдаље у року од 24. часа поднесу извештај: ко је у коју гостионицу или кућу дошао, одакле је дошао и какво му је занимање. Сви ти подаци морају бити тачни и на време предани.

Ако је пак, које лице од јачег положаја и угледа, или је сумњиво или се од ма какве власти тражи, у тим приликама не треба чекати на рок од 24. сахата, него власт одмах известити о доласку истога.

У начелству и код среских власти начиниће се путничка књига, у коју ће се забележавати путници који буду кад дошли и по каквом послу и кад отишли, и та ће се књига водити тачно и уредно, како би се у свако доба, па и доцније по потреби, могло сазнати кретање путника.

У цели правилно вршења свега наведеног нека се тачно примењују одредбе §. 341, 342, 342а 343 и 344 казненог закона према свима иступницима.“

Овај распис доставља се полицијским властима ради знања и управљања.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Пејча Ристић. У 18-ом броју нашег листа од 6. маја тек. год. ми смо донели потерницу за овим зликовцем и позвали смо тада све полиц. власти да обрате строгу пажњу на њега.

То наше позивање није остало без успеха. Јула 4. тек. год. Пејча је ухваћен у Ваљеву, где је као надничар радио, а 7. истог мес. спроведен Управи града Београда, која га је 8. истог мес. спровела начелству округа пиротског.

Пејча је спроведен начелству пиротском, али тамо није доведен. Када је железнички воз, којим се он возио, био у близини Беле-Паланке, он је из истог искочио и побегло! Жандарм, који га је спроводио, скочио је одмах за њим из воза и дуго га гонио, али без успеха. Пејча је успео да срећно утекне и њему и његовим куршумима...

Потера, коју је начелник пиротски за одбеглим зликовцем одмах послао, ухватила га је 10. тек. мес. у околини Пирота и сада, када ово о њему пишемо, он се налази у потпуној сигурности у притвору начелства округа пиротског, окован и чуван онако, како је својим бегством заслужио.

Пејча је родом из села Царев-Дола, у срезу лужничком, округу пиротском; сада му има 31. год., повиоког је стаса, у лицу је плав, на левој страни чела има један ожиљак од опекотине, још од малена био је без икаква надзора, јер је без оца, и служио је по разним местима у округу пиротском, док најзад није ступио код Панче Голубовића, земљод. из Пирота, најпре као слуга, а доцније уговоре, да му буде усмињеник.

Нема сумње, Пејча из превелике захвалности закоље свога поочима Панчу на дан 24. априла тек. год. и побегне из Пирота чак у Шабац, одакле, после кратког бављења, дође у Ваљево, где је и ухваћен.

Још нешто. Пејча је своју кривицу признао.

Износимо слику, не би ли се сазнало, да је још какву кривицу учинио за време бегства.

ПРОМЕНА МИНИСТРА ПОЛИЦИЈЕ

Указом Његовог Величанства Краља од 30 пр. мес. уважена је оставка дотадањем мин. унутрашњих дела г. Јеврему Андоновићу, а под истим даном постављен је за министра истог министарства г. Ђорђе А. Генчић, дотадањи комесар Нар. Банке, чију слику доносимо у данашњем броју на првој страни.

УХВАЋЕНИ

Вилиман Васић и Никодије Мићић, осуђеници београд. казненог завода, за које смо у прошлом броју јавили да су побегли, ухваћени су.

ПОТЕРА.

Софроније Терзић, земљоделац из села Љубиша, решењем начелства округа ужичког стављен је под кривичну истрагу и у притвор због једне опасне и две просте крађе, које је извршио у селу Трнави, ноћу између 25-26 маја тек. год. Радисав, који је испред сироводника побегао, има 35 год., раста је омаленог, плав је, у једну ногу нарамљује; на десној руци нема пола средњег прета. Начелство окр. ужичког актом № 9406., моли све полиц. власти да Софронија живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи гр. Београда с позивом на Бр. 18057.

Коста Игњатовић, болесник болнице за душевне болести, родом из Крушевца, ноћу између 1 и 2 тек. мес. побегао је из болнице. Коста је пре ступања у болницу — децембра мес. 1896 год., био столарски калфа, сада има 17 год., средњег је раста, плав је, ћелав; у одећу је болесничком од белог сегелтуха. Наређује се тражење. Пронађеног треба спровести управи поменуте болнице с позивом на Бр. 1172, или Управи града Београда на Бр. 18972.

Ђорђу Милановићу, земљоделцу из Доброводице, ноћу између 30 и 31 прошлог мес. непознати лопови украли су два вола од којих су: један длаке беле а други сиве. Оба имају по 5 год. и без роваша су. Начелство округа крагујевачког актом Бр. 11531 моли све полиц. власти да лопове са покрађом живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Акт Управе града Београда Бр. 18939.

Милан Јанковић, тежак из Лозовика, окривљује се што је извршио опасну крађу у друштву са Петром М. Вујићем и Јованом Јанковићем из Лозовика, ноћу између 2. и 3. априла 1896. године, Николи и Томи Шајковићима теж. из Лозовика. Ну како је он још у месецу јануару ове год. као војник побегао из војске, и до данас није пронађен, — то се моле све полициске власти а општинским се препоручује да Милана у своме домашају пронађу и стражарно спроведу начелнику ср. орашког с позивом на акт Бр. 11109., јер је потребан да се узме на кривични испит и стави под кривичну истрагу.

Лични је опис Миланов: новисок, крупан, очију смеђих, науснице мале, стар 24 год., косе смеђе, носа и уста правилних, одело непознато, јер се као војник одао у бегство.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Ђорђе А. Генчић, министар унутрашњих дела отицтовао је 1 ов. м. у Ниш, са начелником министарства г. Антонијем Пантовићем и секретаром г. Живојином Протићем.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Од једног чиновника општине Београдске добили смо критику, са мишљењем, да је пресуда изнета у нашем листу у бр. 30. од ове године, која одбија тужиоца од тражења правозаступничке награде, неправилна, износећи зато ове своје разлоге:

„Много судија првостепених судова држе се тога гледишта, да је за суђење и пресуђење оваквих спорова надлежан само првостепени суд на и ако тражбина не износи више од 200 динара, (дакле већина судија правника — држе се онога мишљења које смо ми као правилно у нашем листу саопштили). Мањи део њих држе да је надлежан онај суд, који је према величини тражбе надлежан, т. ј. испод

200 дин. општински, а преко 200 динара првостепени суд (§ 6. и 27. грађ. пост.) наводећи да је ово друго гледиште правилније са разлога:

У § 52, Закона о правозаступницима стоји ово: где би се спор између властодавца и правозаступника о количини награде и других трошкова породило, суд решава. Дакле из овога мора се ценити, да је законодавац мислио на онај суд, према количини тражбе, јер би иначе казао првостепени суд. Даље погрешно је ово питање о надлежности расправљено пресудом, већ је требало решењем, пошто се сва споредна питања по § 303. грађанског поступка расправљају решењем, позивајући се за доказ о томе на § 49. и 112. грађ. суд. поступка.”

Пре свега да напоменемо ово: Пресуда по овом питању донета је у суду општине Београдске, исписана са оним истим разлозима самим критичарем. Ми смо је, пошто смо се у томе сложили, усвојили као правилну и као такву одштампали у нашем листу.

Истина били смо тога мишљења да је са оним разлозима који су стављени, требало решењем одбити тужиоца, и то решење имало би гласити овим текстом:

Да се тужилац одбије од свога тражења пошто је исто ненадлежном суду поднео.

Али како је ова ствар расправљена код суда пресудом: „да се тужилац од свога тражења као неумесног одбије”, онда нисмо ништа имали противу тога, јер је реч о одбијању од тражења, дакле реч је о главној ствари, а не о споредној о надлежности, — нисмо хтели ништа приметити. Најзад писцу критике било је у могућности да предмет оконча решењем а не пресудом, јер бар на радњу деловодства нису нити би утицале судије.

Поред овога писац критике се далеко удаљио, када је отишао чак на § 49. и 112. грађ. поступка, јер је прекорачио оне границе у којима се суд општ. има кретати. Прописи § 49. грађ. поступка који говоре о одбацивању тужбе прописани су за првостепене судове, а позивају на § 112, ист. поступка најмање је имало места, јер из текста његова очито се види да општ. суд по своме „устројству” са истим прописом нема апсолутно никаква посла.

Сад да кажемо и то зашто смо усвојили то гледиште, да општ. судови „по свом устројству” нису надлежни за суђење о тражењу правозаступничке награде.

§ 6. грађ. судског поступка јасно је обележио надлежност општинских судова, и где им је хтео одредити надлежност и по осталим специјалним законима, он им је исту назначио, као: односе за суђење о службености и непокретним добрима по грађанском закону, односе по меничним потраживањима по трговачком закону, на кад је то учињено у тим случајевима, онда би било предвиђено и о правозаступничкој награди, пошто и зато стоји нарочита одредба у специјалном закону, закону о правозаступницима а изрично у § 52. истог закона, који поред онога што је писац критике навео, има и други свој став који вели: „при овоме одређивању неће суд руководити величина сиорне суме, него вештествена заслуга у положеном труду и употребљеном правном знању имајући у виду у § 50. овога закона одређене таксе”. Нека г. писац критике добро прочита овај став, па нека сам себи одговори, ко ли ће бити надлежан да оцени ову „вештественост”, да ли првостепени судови, са својим председником и судијама правницима, или председ. општ. суда са својим кметовима у општини косерићској, где би правозаступник за своју награду, по мишљењу г. писца критике, имао као код надлежног подићи своју тужбу.

Кад се хоће нешто да прецизира и када се хоће да говори о надлежности онда се мора говорити тако, како ће иста ући у законске одредбе. Ако би био надлежан суд општине београдске, ужичке, ваљевске за суђење овога спора, онда би „по свом устројству” тако исто зато био надлежан и суд општине слатинске, дервенске, солотунске и т. д. А да ли би њихову надлежност признао онај мањи део судија са којима се писац слаже, и да ли би се са тим мишљењем сложили правници и правозаступници, то нека они изјаве, ми ћемо се њиховој пресудној речи радовати.

Толико о критици.

Повереницима. Ми смо у неколико прилика напоменули, да се новчани аманети не шаљу уредништву у неплаћеним пакетима. Нарочито смо нагласили да суме до 12 динара не примемо на наш терет за поштарину. Пре неки дан један наш повереник послао нам је аманет од 1 динара у неплаћеном писму и ако је под истим даном имао још један са 36 динара, и ми смо требали да платимо 0-80 дин, и за оно новчано писмо у коме је само 1 динар!

Молимо поверенике, да при будућој експедицији аманета имају на уму да поштарину плате, јер је на тај начин и поштарина јефтинија.